

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 142
Podseria: uzyskany dyplom Doctor Honoris Causa
Podseria: składanki

WYBITNE KOBIETY W PSYCHOLOGII

Polecana/Omawiana:

Najwybitniejsze kobiety w psychologii XX wieku.

Redakcja naukowa Sibylle Volkmann-Raue,

Helmut E. Lück, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015.

Przekład i redakcja naukowa polskiego wydania Prof. Włodzisław Zeidler; Copyright 2013, zatem 2 lata przygotowywano dzieło do druku.

Jak podano powyżej polecana książka należy do podserii tzw. **składanek** – tj. książek gdzie postacie Bohatek zebrano według pewnego klucza. Na przykład odcinki 51 – parlamentarzystki, 58 – artystki, 60 – związane z przemysłem kosmicznym, 72 – noblistki, 91 – związane z przemysłem komputerowym itd. W tym wypadku mamy naukowczynie zajmujące się psychologią, większość z nich była wyznania mojżeszowego. Oryginał wydano w języku niemieckim w 2011 roku.

W wydaniu polskim książkę rozszerzono o **CZEŚĆ 4: „Polska psychologia”**, w której omówiono **trzy postacie** – są nimi: Józefa Joteyko (odc. nr 160¹), Maria Grzegorzewska (odc. nr 130) oraz Alina Szemińska, której sylwetka zostanie omówiona w niniejszym eseju.

Polecana książka ma 392 strony, miękkie okładki, każda postać jest omówiona w oddzielnym rozdziale, który zaczyna się zdjęciem portretowym kolejnej Bohaterki. Z kolei, na okładce mamy zdjęcie czerwonych okularów – trochę w stylu Marii Grzegorzewskiej. Oprócz tytułu (na przedniej okładce) zamieszczono listę wszystkich Bohatek polskiego wydania tego dzieła. Na tylnej okładce zamieszczono krótką „reklamę”/omówienie publikacji, a także kilkuwierszowe notki biograficzne Redaktorów: Sybille - docent na Uniwer-

¹ NASZEJ SERII; oczywiście!!! Wtedy ta książka była polecana, ale nie omawiana.

sytecie w Dortmundzie, a Helmut - profesor FernUniwersytetu w Hagen² (15 km od Dortmundu). Na początku mamy „Przedmowę do polskiego wydania” napisaną przez Prof. Włodzisława Zeidlera³. Następnie zamieszczono „Wprowadzenie” napisane przez wspomnianą parę Edytorów. Każdą postać kolejnych Pań Psycholog opisał inny autor. Postacie zebrano w cztery grupy – zestawione w kolejnych częściach: I – Psychoanaliza, II - Psychologia rozwojowa oraz III – Psychologia społeczna i psychologia stosowana, a o części IV już wspomniano powyżej.

Jak zwykle wybrano przykładowe postacie – do krótkiego przedstawienia/opisu:

- A. Alina Szemińska,
- B. Anna Freud
- C. Karen Horney
- D. Melanie Klein

Zacytujmy co pisze tłumacz i polski edytor: „**wertując treść poszczególnych rozdziałów, zaczynamy podziwiać wielkość naukowych dokonań wszystkich jej bohaterek z czasów jeszcze sprzed wielkiej katastrofy: eksplozji nienawiści. Owszem: nazistowskiej. Totalitarnej – tak, też.**” [...] „**nauka jednakże uległa w wielu miejscach naciskowi dyktatury i terroru**”.

Aby tych negatywnych zjawisk uniknąć Bohaterki musiały uciekać, emigrować, kryć się, a czasem bywały aresztowane, niektóre zginęły.

W serii mamy (przykładową) jedną **antybohaterkę** (odc. nr 113), sami czytelnicy muszą ocenić, zrozumieć co się obecnie w świecie dzieje, jakie pojawiają się dyktatury i jacy (niestety) pojawiają się naukowcy, którzy przestają być członkami wspólnoty akademickiej. Eseista oglądał film o eksperymentach medycznych hitlerowców np. przez profesora Uniwersytetu w Strasburgu w obozie Struthof⁴. W maju 1945r. popełnił samobójstwo. Są i inni.

Nie streszcza się całych książek, kto chce może sam sięgnąć do oryginału. Eseista wyklikuje zwykle co najmniej kilkanaście stron związanych z tematem, osobą, autorami itd. Zwykle dodawane są drobne nowe, dodatkowe fakty,

² <https://www.fernuni-hagen.de/english/> ---- “Nomen omen” uniwersytet z nauką ZDALNĄ (NA ODLEGŁOŚĆ). <https://pl.wikipedia.org/wiki/Hagen>;

³ file:///C:/Users/Stan/Downloads/Kurt_Lewin_1890_1947_w_oczach_jego_.pdf; artykuł naukowy tłumacza, podaje jedynie Hohenwestedt, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Hohenwestedt>; gmina w Niemczech. <http://edukacyjne.dyskursy.univ.szczecin.pl/zmiany.htm>; jako afiliację Pana Profesora Zeidlera podano Katedrę Psychologii Uniwersytetu Szczecińskiego.

⁴ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Natzweiler-Struthof>; o makabrycznym obozie w Alzacji.

anegdoty. Ponadto, często umieszczane są zdjęcia wykonane przez eseistę - czasem istotnie rozszerzające ogląd postaci i miejsc gdzie bywała.

Z encyklopedii mamy opis pojęcia: << **psychologia**

[gr. *psyché* ‘dusza’, *lógos* ‘słowo’, ‘nauka’],

współcześnie, w najszerszym rozumieniu – nauka zajmująca się ludzkimi czynnościami lub zachowaniami, które składają się zarówno z subiektywnych procesów umysłowych, jak i z zewnętrznych, obiektywnych i fizycznych reakcji;

istnieje wiele definicji psychologii; trudność ostatecznego i powszechnie przyjętego sformułowania definicji psychologii wynika stąd, że psychologia graniczy z wieloma naukami (biologią, fizjologią, medycyną, socjologią, pedagogiką, filozofią, lingwistyką i in.) i jej postęp zależy także od rozwoju tych nauk; ponadto zakres badań psychologii ciągle rozszerza się i różnicuje, dlatego każde jej określenie ma charakter historyczny. W różnorodnie formułowanych definicjach zakres psychologii często ograniczano np. do badania:

- wyłącznie świadomości (psychologia klasyczna) albo
- zachowania (behawioryzm) lub
- rozszerzaną, łączącą różne punkty widzenia. >>.

Psychologia - zatem - to bardzo ciekawa dziedzina wiedzy. Psycholog to ktoś pomagający rozmówcy/pacjentowi zrozumieć siebie, wyjść z kłopotów, uspokoić się, zaakceptować jakąś tragedię. Ostatnio stały się słynne problemy dzieci uczestniczących w zdalnym nauczaniu, zamkniętych w domach z powodu zarządzeń. Może kiedyś inaczej wszyscy ocenimy COVID-a. Przed epidemią reklamowano zdalne uczenie. Gdy je stosowano, okazało się, że jest to jakimś złem koniecznym. Dzieci z utęsknieniem czekały na wspólne zabawy, gry, plotkowanie, bycie z grupie – odkryto coś – co odkrył bohater Moliera – mówienie prozą, a mianowicie (obecnie), że izolacja przynosi wiele zagrożeń.

Każda postać jest omawiana według tego samego schematu: Zdjęcie portretowe, Biografia, Recenzja/Omówienie dzieła naukowego (ewentualnie kilku wybranych publikacji), bywa Ocena krytyczna, Zestawienie najważniejszych publikacji Bohaterki oraz Bibliografia. Wydawnictwo jest niszowe tj. „Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne”, ale mające jasno wytyczony profil⁵.

Ad A. Alina Szemińska

Postać Aliny Szemińskiej omawia Pan Profesor Andrzej Gołąb, który dawno temu pisał pracę magisterską pod kierunkiem Bohaterki. Uzyskał potem doktorat oraz habilitację. Trudne i poplątane losy życia Heroiny spowodowały iż

⁵ Ich książki są omawiana w odcinkach 88 oraz 126..

Ona nie obroniła doktoratu, ale pracowała na Uniwersytecie. Jednakże autor podrozdziła podkreśla iż – Alina Szemińska uzyskała godność akademicką **Doctora Honoris Causa** w Genewie, 6 czerwca 1979 (str. 368). Jak do tego doszło?

Bohaterka urodziła się w 1907 r. w Warszawie, w inteligenckiej, zasymilowanej rodzinie żydowskiej. Oznacza to iż na co dzień nie ubierali się tradycyjnie.... Od Jej urodzin minęło 115 lat, inna epoka, przed I wojną światową. Wtedy były rozbiory, Polska była pod władzą „sąsiadów”. **Warszawa była w zaborze rosyjskim**. Mama Bohaterki Franciszka Szemińska (1882-1982) /z domu Wiesel/ przeżyła 100 lat, a ojciec Marceli Szemiński (1872-1944) był inżynierem elektrykiem!! On nie przeżył Holokaustu. Alina okres od 7 do 11 roku życia spędziła z rodziną w **Szwecji**, bo ojciec pracował w szwedzkiej firmie. Zapewne wszyscy z rodziny nauczyli się tego języka!!!. W latach 1918-1926 uczęszczała do gimnazjum humanistycznego w Warszawie (Związku Nauczycielstwa Polskiego). Nauczyła się języka niemieckiego i francuskiego. W każdym (prawie) odcinku potarzamy – nasze Bohaterki znały **wiele języków w stopniu wysokim** – to pomagało w ich karierach, a w Jej przypadku zapewne uratowało Jej życie. Nie mogła dostać się na studia medyczne w Warszawie w roku 1926, 1927 – autor pisze iż było to związane z dyskryminacją kobiet, co opiera na relacji znajomej Heroiny. Zatem w latach 1927-1928 studiowała na Wydziale Filozoficznym **Uniwersytetu Berlińskiego** – słuchała wykładów m.in.: Wolfganga Köhlera⁶, Kurta Lewina⁷ oraz Maksa Wertheimera⁸. W 1928r. przeniosła się do Genewy, gdzie słuchała wykładów, a potem współpracowała z kiedyś słynnym - Jeanem Piagetem. Zdobyła tytuł magistra w 1932 roku. Jej dziedziną była dydaktyka matematyki. Eseista skończył matematykę stosowaną, zdarzało się, że uczył dzieci, oprócz studentów. Ciągłe nie jest to łatwe. Opublikowała wiele artykułów naukowych o uczeniu liczb oraz geometrii. Ostatniego dnia sierpnia 1939 roku przybyła do Warszawy, aby spotkać się z rodziną. Odwrotu nie było. W 1943 roku została aresztowana, współpracowała z Polskim Czerwonym Krzyżem, któremu Niemcy pozwolili działać, autor nie podaje precyzyjnie powodu schwytania Bohaterki przez Hitlerowców. Dziewięć miesięcy więziono Ją na Pawiaku, 29 listopada 1943 została przetransportowana do Auschwitz. Zarejestrowaną Ją jako Krzemińską, podobnie było gdy dla Niemca Brzęzyszczykiewicz był nie do zapisania. Zatem, nie wiadomo iż była Żydówką. Została wyzwolona w styczniu 1945 przez Rosjan, zatem nie wysłano Jej na tzw. marsz śmierci. Przeżyła, m.in. bo знаła perfekcyjnie języki obce, była na przykład obozową tłumaczką. Wiele szczęść na raz w tej tragicznej sytuacji. Po wojnie pracowała w Polsce na Uniwersytecie Warszawskim, jako **zastępca profesora**⁹ w Katedrze Psychologii Wychowawczej. Uczestniczyła w kon-

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_K%C3%B6hler; o profesorze badającym m.in. małpy.

⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kurt_Lewin; o profesorze – późniejszym emigrancie do USA.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Max_Wertheimer; o wybitnym profesorze – też po 1933 wyemigrował do USA.

⁹ Szef eseisty na Politechnice Śląskiej to Doc. Mgr. Kazimierz Szałajko, eseista czytał książki Profesorów Magistrów, dawne czasy. Doc. Szałajko był uczniem Banacha, w 1945r. w Gliwicach dostał setki godzin zajęć, pisał skrypty..... Zaprosił syna Stefana Banacha na spotkanie z pracownikami Instytutu Matematyki.

Zatem tuż po wojnie mogły być inne ścieżki kariery akademickiej.

ferencjach naukowych: np. w 1945r. w Zurychu. Miała bliskiego mężczyznę, ale zginął w 1947r. w wypadku samochodowym, życie nie szczędziło Jej przykrości. Kolejna konferencja 1962r. w Oslo. Rok akademicki 1967-1968 spędziła w Genewie na stażu naukowym..... Każdy czytelnik musi sam doczytać. Na stronie 368 zaczyna się rozdział: <<Opis odkrycia Aliny Szemińskiej na podstawie Jej tekstów i innych źródeł>>. Strona 377: <<Naukowe znaczenie odkrycia stopniowego nabywania pojęcia stałości>> oczywiście przez dzieci. Generalnie chciała zrozumieć jak dzieci przyswajają pojęcia z zakresu MATEMATYKI. Na zakończenie tej części książki mamy: zestawienie <<Wybrane publikacje Aliny Szemińskiej>> oraz tradycyjnie Literatura. Warto przypomnieć sylwetkę tej naukowczynie. Lepiej zrozumiemy historię – ile zła wyrządzili najeźdźcy z roku 1939.

Dalsze sylwetki przedstawimy już bardzo pobieżnie. Trzeba sięgnąć do oryginału.

Ad B. Anna Freud, Doctor Honoris Causa

Znany jest Zygmunt Freud. Była jego najmłodszą córką. Urodziła się 3 grudnia 1895 r. we Wiedniu. Jej rodzina to Żydzi, co wpłynęło na bieg Jej życia. W 1938 roku wojska Hitlerowskie zdobyły Austrię i stała się ona integralną częścią III Rzeszy. Ona „migiem” stała się obywatelką Hitlerowskich Niemiec.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Żydowskie studenci i profesorowie nie byli wpuszczani na Uniwersytet Wiedeński.

Warto kliknąć na zasoby Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Jej ojciec był twórcą psychoanalizy. No cóż, dziś nie ma co analizować „róbta co chceta”. Pojedyncza osoba ma być zerem (nawet śpiewają „mniej niż zero”¹⁰). Ktoś jednak nas analizuje, cybernetyka społeczna zapewne jest wiedzą tajemną.

¹⁰ <https://ising.pl/lady-pank-mniej-niz-zero-tekst>; zespół LADY PUNK.

<< Są tacy - to nie żart,
dla których jesteś wart
Mniej niż zero
Mniej niż zero >>

Eseista był na konferencji w Newcastle upon Tyne. Polak tam pracujący zaprosił nas na zwiedzanie laboratoriów Marynarki Brytyjskiej (Royal Navy). Jeden z najwybitniejszych polskich profesorów spytał go dlaczego nie publikuje wyników swojej pracy. Pytanie było dziecinne – odpowiedź była prosta: bo są tajne, tylko do wiadomości wojska Zjednoczonego Królestwa.

Po tym komentarzu, wracamy do książki.

Motto z listu Anny Freud¹¹: „Sądzę, że to bardzo piękny cel: dziecko uwolnić od lęku i dać mu poczucie bezpieczeństwa”. Ostatnio eseista słuchał (widział) w TV rozmowy z 4-letnią dziewczynką z Ukrainy – nie zabito jej w końcu, ani jej mamy, ale na ciele mamy, na brzuchu, nożem zrobili ranę z kształcie litery Z. Blizny zostaną na całe życie. Jak temu dziecku przywrócić poczucie bezpieczeństwa? Str. 101: „Pedagogika i psychoanaliza dziecka”. Jak pisze autorka podrozdziału Elke Muehlleitner (doktor psychologii) – Anna słuchała wykładów na Uniwersytecie Wiedeńskim. Zdobyła wykształcenie uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela. Potem różne kursy psychoanalizy. W 1922 roku – w wieku 27 lat – wygłosiła pierwszy wykład w Wiedeńskim Towarzystwie Psychoanalitycznym.

Proszę dalej czytać w oryginale. Na szczęście w 1938r. wyemigrowała do Londynu. Str. 106 – rozdział: Lata w Londynie. Bywała też w Stanach Zjednoczonych.

W **1971 r.**, po raz pierwszy od opuszczenia Austrii, gościła w swoim mieście rodzinnym z powodu Międzynarodowego Kongresu Psychoanalitycznego. Otworzyła też Muzeum Freuda (czyli swojego ojca). Rok później otrzymała dyplom **Doctora Honoris Causa** Wydziału Medycznego Uniwersytetu Wiedeńskiego. Miała 77 lat.

Jak zwykle jest spis Publikacji Anny Freud (tylko wybrane) – str. 113 oraz Literatura.

Ad C. Karen Horney

Jej postać opisana jest w Rozd. 4, str. 83. Autor rozdziału – Gerhard Bauer z Dortmundu (zm. 2008r.). Karen Horney (z domu Danielsen) urodziła się w 1885 roku w Hamburgu, zatem w XIX wieku, inna epoka. Ojciec Norweg, kapitan żegluga wielkiej. Motto: „[...] łatwiej okazać skruchę, niż się zmienić”.

¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Freud; informacje z Wikipedii, nie ma informacji o doktoracie.

Jeśli skrucha jest szczerą to już coś, jeśli na pokaz to zupełne zakłamanie. W 1937r. wyszła drukiem Jej kultowe dzieło „Neurotyczna osobowość naszych czasów”¹² – w Polsce wielokrotnie wznawiana. Wyjechała do USA, w 1941r. pracowała w nowojorskim Instytucie Psychoanalitycznym. W rozdziale zamieszczono szeroką recenzję Jej flagowego dzieła.

Studiowała we Freiburgu, ukończyła Uniwersytet Berliński. Zmarła w 1952r., w Nowym Jorku.

Literatura

Neurotyczna osobowość naszych czasów, przeł. Helena Grzegołowska, PWN, Warszawa 1981, ss. 190, ISBN 83-01-04119-6

Ad D. Melanie Klein

Część II, Rozd. 8, „Melanie Klein; psychoanaliza dziecka”. Autorka Lilli Gast (profesor z Berlina). Urodziła się w 1882r. we Wiedniu w rodzinie żydowskiej. Jeździła na wykłady do Londynu (1925), zauważono Ją. Zaproponowano pracę. Osiedliła się w Wielkiej Brytanii w 1926 roku. Uniknęła Holokaustu. W 1927 została członkiem Brytyjskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego. Jak zwykle przanalizowano dorobek, zestawiono Jej wybrane prace (str. 159-160) oraz Bibliografię. Uważana jest za „filar”, „guru” psychoanalizy.

Omawiana książka warta jest przeczytania. Poznamy historię, której nie nauczyliśmy się w szkole.

Na pewno zainspiruje do przemyślenia co dziś się w świecie dzieje (a może co się wyrabia).

¹² <https://allegro.pl/listing?string=neurotyczna%20osobowo%C5%9B%C4%87%20naszych%20czas%C3%B3w;> do kupienia na Allegro.

INNE PUBLIKACJE ORAZ LINKI

- a) <http://psych.uw.edu.pl/o-nas/historia/alina-szeminska/>; krótki
życiorys.
- b) [https://www.wikiwand.com/pl/Alina Szemi%C5%84ska](https://www.wikiwand.com/pl/Alina_Szemi%C5%84ska); wiele
ciekawych informacji.
- c) [https://www.wikizero.com/pl/Alina Szemi%C5%84ska](https://www.wikizero.com/pl/Alina_Szemi%C5%84ska); inne
informacje.
- d) [https://www.fondationjeanpiaget.ch/fjp/site/biographie/index_photos
_grand.php?photo_id=163](https://www.fondationjeanpiaget.ch/fjp/site/biographie/index_photos_grand.php?photo_id=163); fotografia!!!

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Wydział Psychologii UW

→ ↻ Not secure | psych.uw.edu.pl

Gmail YouTube Maps YouTube Maps

Promocja nauki USOSweb Poczta studencka Poczta pracownicza Deklaracja dostępności

 Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

Strona główna Aktualności O nas Dla kandydatów Dla studentów Dla doktorantów Dla pracowników Pomoc IT Oferty pracy i zamówienia Kontakt

Kategoria naukowa A+ dla psychologii na UW!

[Psychologia na UW z kategorią naukową A+](#)

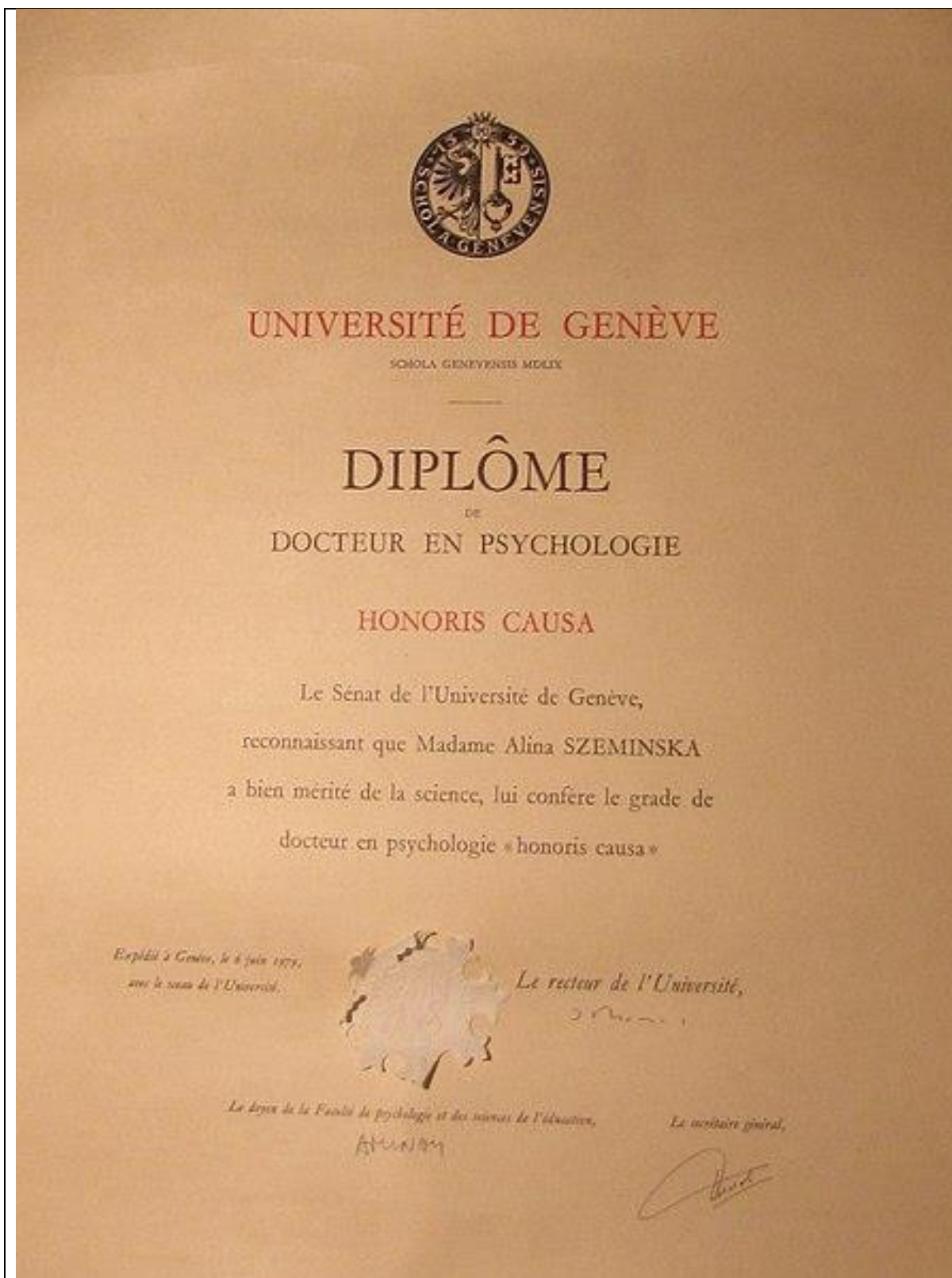
Minister Edukacji i Nauki uwzględniając uchwałę Komitetu Ewaluacji Nauki przyznał dyscyplinie psychologia na Uniwersytecie Warszawskim najwyższą kategorię naukową A+

**Strona Internetowa Wydziału
A+ oznacza najwyższy poziom.**

→ ↻ Not secure | psych.uw.edu.pl

Gmail YouTube Maps YouTube Maps

 NOWY BUDYNEK WYDZIAŁU PSYCHOLOGII	 KALENDARZ WYDARZEŃ	 SEKRETARIAT DS. STUDENCKICH
 PRACOWNICY NAUCZYCIELE AKADEMICCY	 PRACOWNICY ADMINISTRACJA	 BIBLIOTEKA
 KIERUNEK PSYCHOLOGIA	 KIERUNEK STOSOWANA PSYCHOLOGIA ZWIERZĄT	 KIERUNEK W JĘZ. ANG. COGNITIVE SCIENCE

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dyplom_honoris_causa_Aliny_Szeminskiej.jpg;

można wyklikać w zasobach Wikipedii zdjęcie dyplomu BOHATERKI.

MARIA GRZEGORZEWSKA - Bohaterka, której sylwetkę opisano w IV części książki.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/7/70/Maria_Grzegorzewska.jpg

← → ↻ 🔒 www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/maria-grzegorzewska-patronka-roku-2022

Gmail YouTube Maps YouTube Maps

gov.pl | Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

🔍 Szukaj usługi, informacji

Strona główna
Rada Ministrów
Kancelaria Premiera
Ministerstwa
Urzędy, instytucje i placówki RP

👤 Usługi dla obywatela
📁 Usługi dla przedsiębiorcy
🏢 Usługi dla urzędnika
👤 Usługi dla rolnika

 Ministerstwo Edukacji i Nauki

O ministerstwie Co rob

🏠 > Ministerstwo Edukacji i Nauki > Aktualności > Wiadomości > Maria Grzegorzewska patronką roku 2022

[< Powrót](#)

Maria Grzegorzewska patronką roku 2022

📅 07.05.2022

7 maja br. mija 55. rocznica śmierci Marii Grzegorzewskiej – twórczyni pedagogiki specjalnej. W swojej pracy Grzegorzewska kierowała się motto: „Nie ma kaleki – jest człowiek”. Przez całe życie zawodowe walczyła o to, by zapewnić dzieciom z niepełnosprawnościami jak najlepsze warunki do rozwoju. Zakładała szkoły specjalne i kształciła nauczycieli. W maju obchodzimy także 100. rocznicę utworzenia Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, którego założycielką i patronką jest Maria Grzegorzewska.

Dzierżoniów Śląski - Synagoga

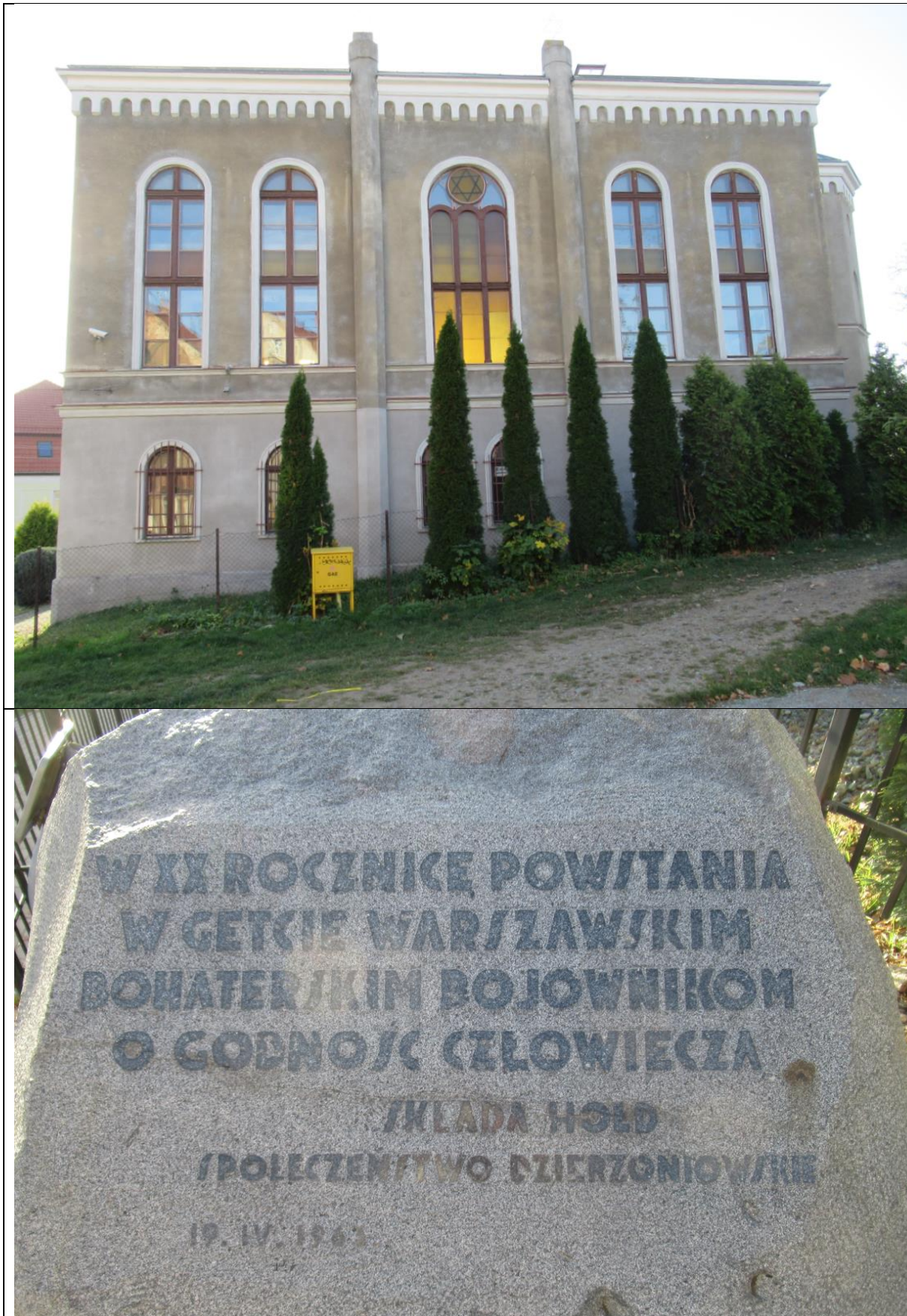
FUNDACJA
BEITEINU CHAJ- 2004 - NASZ DOM ŻYJE
TEL. 74 633 13 51 | WWW.SYNAGOGARUTIKA.COM | ZNAJDZIESZ NAS NA

OTWARTE

Zapraszamy do odwiedzenia
Synagogi

wtorki godz. 11.00 - 12.00
czwartki godz. 16.00 - 17.00

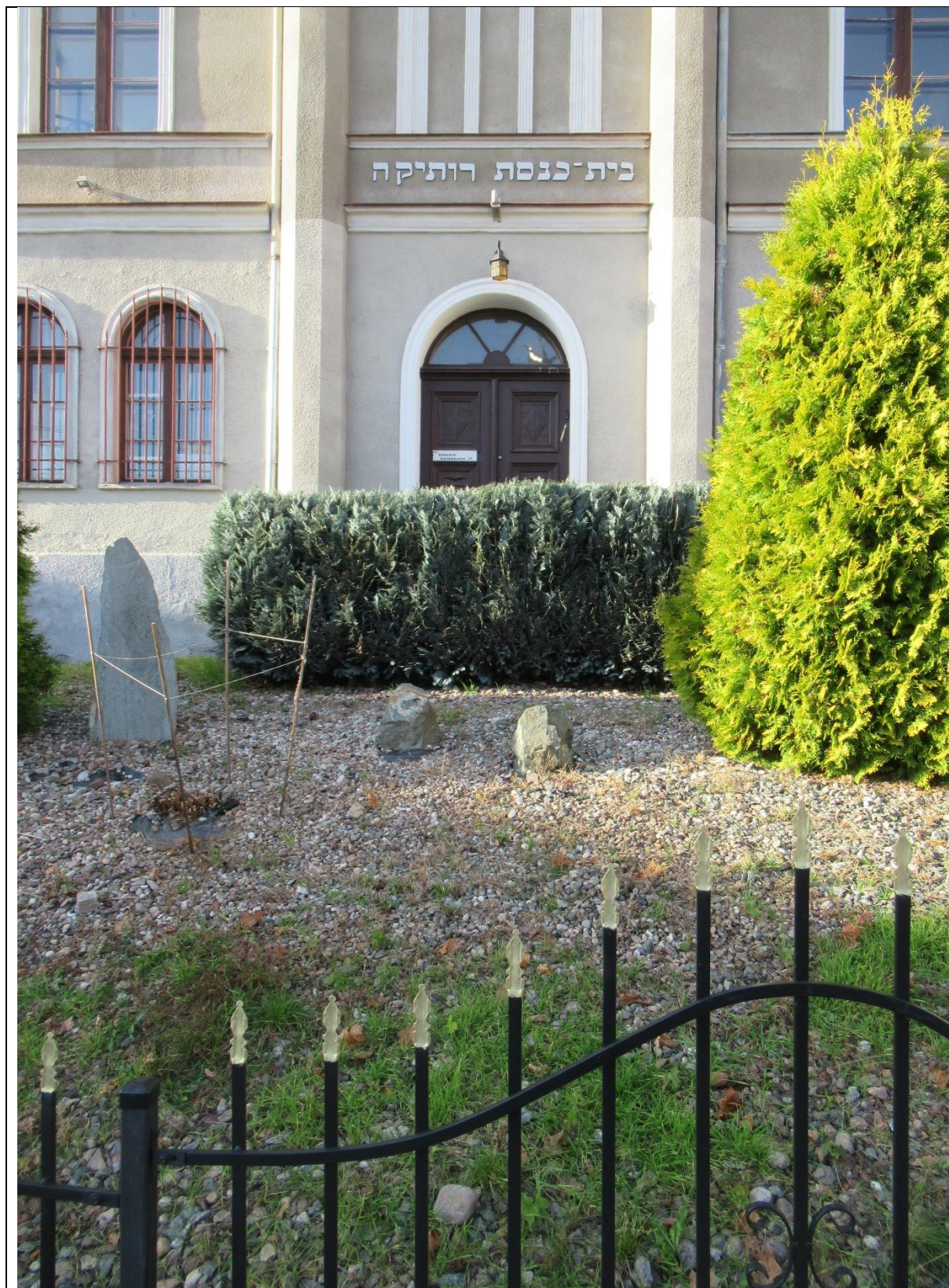

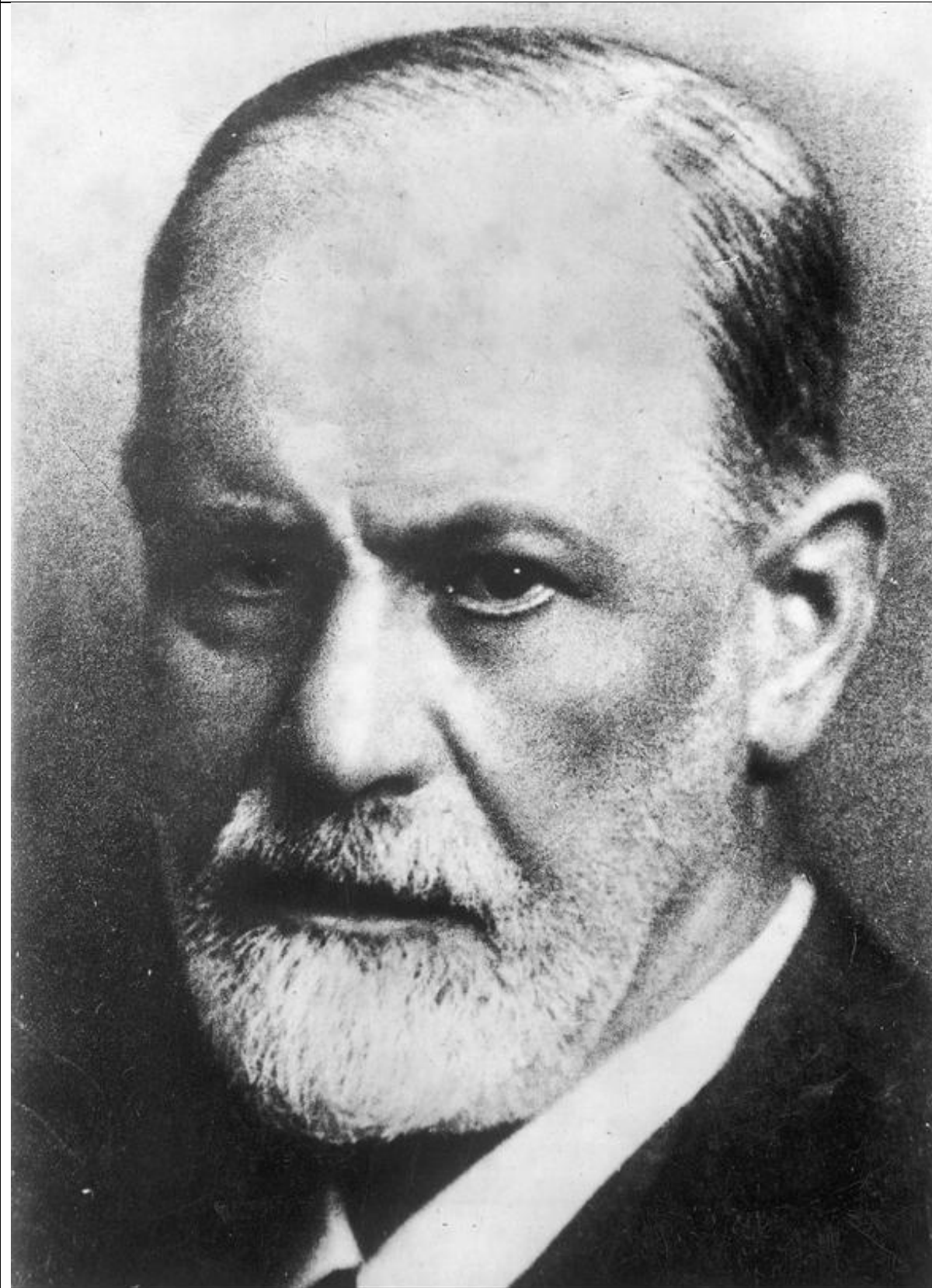

Zygmunt Freud ojciec Anny

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Zamek w Rydzynie (w posiadaniu SIMP-u, organizacji do której należy eseista)

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz Internet.